

Afdeling: POB&GO
Journal nr.: 21/33192
Dato: 04. april 2023

Udarbejdet af: Per K. Hansen
E-mail: per.kjeldsen.hansen2@rsyd.dk
Telefon: 4022 0127

Notat

Behandling af hørings svar i forbindelse med forslag til omorganisering af Børne- og ungdomspsykiatrien i Region Syddanmark

Baggrund

Regionsrådet sendte 23. januar 2023 "forslag til ændret organisering af børne- og ungdomspsykiatrien" i høring. Forslaget har været sendt i høring hos interesseforeninger, patientorganisationer, faglige organisationer, øvrige råd og udvalg, samt øvrige offentlige myndigheder, herunder de 22 kommuner i Region Syddanmark. Høringsperioden strakte sig til 24. januar til 27. marts 2023. Høringen har udmøntet sig i 125 høringsvar med samlet omkring 230 bemærkninger. Efterfølgende har der pågået en proces med at bearbejde høringsvarene og indarbejde relevante bemærkninger i den endelige udgave af forslag til ændret organisering af børne- og ungdomspsykiatrien i Region Syddanmark.

Region Syddanmark ønsker en velfungerende og robust børne- og ungdomspsykiatri. Denne ambition er også til stede hos personalet, samarbejdspartnere og hos patienter og pårørende. Region Syddanmark anerkender, at de løsninger der indgår i forslaget, for nogle betyder mærkbare ændringer i hverdagen og anerkender de bekymringer der også er kommet til udtryk i høringsvarene ift. de konkret foreslåede ændringer.

Børne- og ungdomspsykiatrien i Region Syddanmark er imidlertid udfordret på en række områder - først og fremmest i forhold til stigende efterspørgsel efter udredning og behandling samt mangel på speciallæger. Udfordringerne er dels vedvarende dels af en sådan alvorlighed, at der er behov for finde løsninger, der kan robustgøre børne- og ungdomspsykiatrien samt sikre bedre balance mellem kapacitet og efterspørgsel efter udredning og behandling. Derfor er ændringer nødvendige ift. at imødekomme og løse disse udfordringer.

Generelt.

Der er generelt i bemærkningerne en bred forståelse for problemet og den udfordring børne- og ungdomspsykiatrien står midt i og anerkendelse af den involverende proces fra både kommuner, faglige organisationer, personale og patienter og pårørende. Samtidig er der bred anerkendelse til det materiale der er sendt i høring, herunder høringsforslaget.

Generelt er der i høringssvarene bred opbakning til hovedelementerne i forslaget om ændret organisering af børne- og ungdomspsykiatrien og der er samtidig ikke i høringen fremkommet alternative løsningsforslag, der vil kunne løse de udfordringer børne- og ungdomspsykiatrien står med og som er baggrund for forslaget. Interessenter med tæt tilknytning til den børne- og ungdomspsykiatriske funktion i Esbjerg er dog kritiske i forhold til flytning af døgnsenge og akutmodtagelse fra Esbjerg til Aabenraa.

Herudover er der en række bekymringer omkring særligt transport udfordringer, kapaciteten i voksen psykiatrien, ungemiljøer i voksenpsykiatrien ved ændring af aldersgrænse, det store sengeafsnit i Aabenraa og akutfunktionen.

Nedenfor gives en samlet gennemgang af de indkomne høringssvar, herunder administrationens bemærkninger hertil og hvilke præciseringer af det fremlagte forslag der lægges op til på baggrund af høringssvarene. Gennemgangen af høringssvarene følger de enkelte hovedelementer til ændringer i forslaget.

1. Ændring af aldersgrænse.

Der er i høringssvarene generelt en forståelse for ændring af aldersgrænsen, særligt ift.:

- Bedre anvendelse af de begrænsede speciallægeressourcer
- Større faglig kvalitet og mere fokuseret indsats – bedre udrednings- og behandlingstilbud
- Bedre uddannelse af kommende speciallæger i børne- og ungdomspsykiatrien, men også at behandlingen af de unge i voksenpsykiatrien vil styrkes.

Høringssvarerene peger dog også på bekymringer ift. ændringen af aldersgrænsen fra 19 til 17 år

Bekymringerne i høringssvarene omhandler særligt:

- Skabelse af ungemiljøer i voksenpsykiatrien
- Sikring af gode overgange fra børne- og ungdomspsykiatrien til voksenpsykiatrien
- Kapaciteten i voksenpsykiatrien, herunder behov for kompetenceudvikling i voksenpsykiatrien

Kommentarer til høringssvarene og forslag til evt. ændringer/præciseringer i forslaget til ny organisering:

Langt den overvejende del af behandlingen i børne- og ungdomspsykiatrien foregår ambulant. De 0-17 årige vil fortsat uændret skulle behandles i de nuværende ambulatorier i Esbjerg, Vejle, Aabenraa og Odense.

Der vil i det videre arbejde være en særlig opmærksomhed på de 18-19 årige som fremadrettet vil være i voksenpsykiatrien mhp. at sikre ungemiljøer, støtte den unge patient i overgangen og have fokus på at sikre at der er plads til et trygt ungemiljø i voksenpsykiatrien. Psykiatrien vil på den baggrund have dette som et indsatsområde fremadrettet. *Dette er præciseret og uddybet i det endelige forslag*

Det overordnede sigte for overgangsprocessen (transitionsforløb) er at skabe mest mulig stabilitet for patienterne, så de får en god og tryk overgang. Der arbejdes med en fleksibilitet i forhold til alder og overgang mellem børne- og ungdomspsykiatri til voksenpsykiatrien, på baggrund af en faglig vurdering af, hvad der er det rigtige tilbud til den unge. Desuden kan mobilteams fra børne- og ungdomspsykiatrien indtænkes i forhold til at understøtte gode patientforløb i forbindelse med overgangen. *Dette er præciseret og uddybet i det endelige forslag.*

Vedrørende spørgsmålet om kapaciteten i voksenpsykiatrien indebærer forslaget en styrkelse af denne bl.a. ved frikøb af fire særlige pladser. Region Syddanmark vil følge udviklingen i belægningen på de voksenpsykiatriske sengepladser og vil om nødvendigt arbejde på at tilkøbe yderligere særlige pladser, efter aftale med kommunerne, hvis der skulle blive brug for yderligere kapacitet i voksenpsykiatrien. *Dette er præciseret og uddybet i det endelige forslag.*

Der vil være fokus på kompetenceudvikling af personalet med afsæt i det større volumen af patienter med spiseforstyrrelser og personligheds-forstyrrede selvskadende i voksenpsykiatrien, inden for disse patientgrupper. Midler til kompetenceudviklingen af voksenpsykiatrien findes inden for de afsatte midler til omorganiseringen i 2023, således at medarbejder i voksenpsykiatrien får mulighed for opkvalificeringen inden for områderne. *Dette er præciseret og uddybet i det endelige forslag.*

2. Ændring af aldersgrænse – konsekvens for døgnbehandling. Samling af nuværende børne- og ungdomspsykiatriske sengefunktioner i Esbjerg og Aabenraa til en fremtidig sengefunktion i Aabenraa.

Der er i høringssvarene opbakning fra mange aktører til samlingen af nuværende børne- og ungdomspsykiatriske sengefunktioner i Esbjerg og Aabenraa til en fremtidig sengefunktion i Aabenraa. Det fremhæves bl.a.at:

- det er ressourcekrævende at opretholde et akut beredskab flere steder i Region Syddanmark. Børne- og Ungdomspsykiatrien er overvejende et ambulante speciale og ressourcerne kan bruges bedre og mere effektivt i den ambulante funktion hvor langt største parten af patienterne i børne- og ungdomspsykiatrien ses.
- på psykiatriske sengeafsnit behandles de hårdest ramte psykisk syge børn og unge. Når Region Syddanmark begrænser antallet af sengeafsnit fra tre til to, udtrykkes der en forventning til, at det i højere grad kan sikre tilgængelighed til højt specialiseret viden.
- det bemærkes også, at borgerne gerne transportere sig længere for det bedst mulige tilbud,

Aktører med tæt tilknytning på forskellig vis til funktionen i Esbjerg ønsker ikke nedlæggelse af sengefunktionen i Esbjerg.

Der er ikke kommet nye forslag på banen igennem høringen, der kan løse udfordringerne i børne- og ungdomspsykiatrien uden at samle sengene i Esbjerg og Aabenraa.

Aktører kritiske over for lukningen af sengefunktionen i Esbjerg og andre høringsparter rejser en række bekymringer i relation til samling af sengene i Aabenraa. Det handler ikke mindst om:

- den længere transport for patienter og pårørende for den del af de unge der vurderes at skulle indlægges i døgnpsykiatrien.
- tab af mindre enheder med det samlede store sengeafsnit i Aabenraa
- om det gode sammenhængende patientforløb for ungdomspsykiatriske patienter kan blive understøttet og intensiveret med bl.a. kommunerne, somatiske sygehusafsnit og egen læge.

Kommentarer til høringssvarene og forslag til evt. ændringer/præciseringer i forslaget til ny organisering:

Ift. de rejste bekymringer anerkender Region Syddanmark, at dette ikke er en ønskesituation, men ift. at imødegå de konkrete udfordringer psykiatrien står i, er dette forslag vurderet til at være den bedste mulige løsning for at konsolidere og styrke børne- og ungdomspsykiatrien i Region Syddanmark.

Forslaget vil for en mindre gruppe (de indlagte 13-17 årige) betyde forlænget transport. Men størsteparten af patienterne i børne- og ungdomspsykiatrien behandles i ambulante regi. Den ambulante børne- og ungdomspsykiatriske funktion vil fortsat være til stede i Esbjerg også fremadrettet. Forslaget ændrer ikke ved dette, men derimod styrkes det ambulante område.

For de 18 – 19 årige øges tilgængeligheden - både i forhold til indlæggelse og ambulante behandling, da voksenpsykiatrien har flere matrikler.

Region Syddanmark anerkender at der med forslaget vil være en transportudfordring for de 13-17 årige patienter og pårørende der skal behandles i døgnpsykiatrien. Som udgangspunkt følger Region Syddanmark den gældende lovgivning og regelsæt herom, men transportbehovet vurderes derudover også ud fra en sundhedsfagligt vurdering. Der vil som oftest være tale om et sundhedsfagligt behov,

når der er tale om en psykisk syg ung. Det forhold, at pårørende f.eks. finder det uforsvarligt at skulle køre den unge, vil tale for, at sundhedspersonalet vurderer, at der er et sundhedsfagligt behov. *Dette forhold omkring muligheder for hjælp til transport er præciseret og uddybet i det endelige forslag.*

Ift. den rejste bekymring omkring samarbejdet mellem kommunale medarbejdere og psykiatrien anerkender Region Syddanmark at dette kan betyde en øget udfordring i et mindre omfang, men psykiatrien har erfaring med at anvende digitale løsninger, som kan understøtte fortsat tilgængelighed for samarbejdspartnere i forhold til døgnpsykiatrien i Aabenraa, hvor videoløsninger kan anvendes i forbindelse med netværksmøder, udskrivningskonferencer mm. *Dette er præciseret og uddybet i det endelige forslag.*

Ift. spørgsmålet om de større rammer i Aabenraa og bekymringen for et for stort sengeafsnit uden mulighed for opdeling i mindre enheder, skal det bemærkes at de nuværende rammer i Aabenraa er bygget op med to afsnitsben. Uden ændring af de fysiske rammer kan der ske en opdeling af personale og faglig opdeling, men hvor der stadigvæk er fordelene ved samdrift. I Børne- og Ungdomspsykiatri Odense, arbejdes der med nærhed og tryghed ved at arbejde i mindre teams med afgrænsninger i enheden og flere hjerterum. De nuværende rammer i Aabenraa giver mulighed for en lignende opdeling som understøtter tryghed, nærhed og overskuelighed. *Dette er præciseret og uddybet i det endelige forslag.*

3. Akutmodtagelse.

Der udtrykkes i flere hørings svar anerkendelse og opbakning til forslaget. Det bemærkes:

- det er positivt med akut funktion i tilknytning til somatisk akutfunktion (FAM/PAM).
- at forslaget gør det muligt at flytte yngre læger fra det akutte område og ud i ambulatorier og dermed øge ambulatorieindsatsen (hvor de fleste patienter ses og vurderes). Der er også positive tilkendegivelser overfor regionens tiltag ift. at afbøde konsekvenserne af den forøgede transporttid som f.eks. øget brug af digitale løsninger og brug af sub-akutte tider.

Der er samtidig i hørings svarene en række bekymringer knyttet til flytning af akutmodtagelsen fra Esbjerg til Aabenraa og til dels til reduktionen af åbningstiden i den fremtidige akutmodtagelsen i Aabenraa. Bekymringerne i hørings svarene omhandler:

- den øgede transport(tid) og situationer hvor pårørende fra det sydvestjyske område fremover skal køre langt med et ungt menneske i en akut situation
- hvorvidt den i dag velfungerende akutte telefon i Esbjerg vil fortsætte

- hvorvidt akutmodtagelsens varierende åbningstider og ændrede lokaliteter kan skabe forvirring og usikkerhed for patienter/pårørende.
- For de borgere bosiddende i den nordvestlige del af regionen udtrykkes der ønske om afklaring af, om borgere fra Region Syddanmark kan benytte Akutmodtagelsen i Børne- og Ungdomspsykiatrien i Region Midt, hvis det er tættere på borgerens hjem.

Kommentarer til høringssvarene og forslag til evt. ændringer/præciseringer i forslaget til ny organisering:

Forslaget vil for en mindre gruppe (de 13-17 årige og deres pårørende i det sydvestjyske område) betyde forlænget transport i en akut situation hvor akutindlæggelse vurderes som løsningen. Samtidig vil 13-17-årige og deres pårørende i det sønderjyske område opleve en tilsvarende forkortet transporttid i forbindelse med flytning af akutmodtagelsen til Aabenraa.

Det er vigtigt at bemærke at op imod 90 % af de akutte indlæggelser i Jylland i dag sker efter at der har været telefonisk kontakt til afdelingen. Der er i dag en akuttelefon i Esbjerg. Der vil efter omorganiseringen fortsat være mulighed for telefonisk kontakt for unge og deres pårørende og den telefoniske mulighed vil blive udbredt til hele regionen. I tilknytning hertil vil der være øget fokus på brug af udgående ambulante tilbud, som f.eks. mobilteams samt øget brug af digitale løsninger og subakutte tider.

Aften og nat kan kendte patienter ved akut forværring ringe til akuttelefonen, hvor der sker en vurdering af, om patienten skal indlægges, tilbydes akut vurdering i akutmodtagelsen eller en subakut tid dagen efter. Borgere der ikke er kendte i psykiatrien kan ved akut psykiatrisk sygdom aften og nat kontakte akutmodtagelsen enten ved at møde frem eller via akuttelefonen, alternativt kan vagtlægen kontaktes, som ved behov kontakter børne- og ungdomspsykiatrien for indlæggelse, akut vurdering, eller sub akut tid dagen efter.

Vedrørende subakutte tider i børne- og ungdomspsykiatrien gives disse både til patienter, der er kendte i psykiatrien og til patienter som er nye i psykiatrien. De subakutte tider er primært knyttet op på afdelingernes ambulatorier (herunder ambulatoriet i Esbjerg). Der er planlagt med plads i kalenderen til subakutte tider alle hverdage i børne- og ungdomspsykiatriens ambulatorier i Esbjerg, Aabenraa, Vejle og Odense. Derudover har børne- og ungdomspsykiatrien etableret mobilteams, som kører ud til i forvejen kendte patienter i hjem og på institution. Patienter visiteres til mobilteams fra døgnafsnit, ambulatorier eller via samarbejdsparter i kommunalt regi. *Forhold omkring subakutte tider er uddybet og præciseret i det endelige forslag.*

Udbredelsen af akuttelefonen til hele regionen og de forskellige alternativer der kan reducere behovet for akutmodtagelsen er præciseret og uddybet i det endelige forslag. Jf tidligere afsnit er der også i det

endelige forslag en nærmere præcisering og uddybning omkring muligheder for hjælp til transport til akutmodtagelsen.

I forhold til bekymringen omkring formidling af det fremtidige akutte tilbud for børn og unge anerkender regionen at der vil være en vigtig kommunikationsopgave ift. den fremtidige akutte kontakt og vil derfor sikre en grundig information til praksis, lægevagt og borgerne om åbningstiderne i Aabenraa. *Ingen ændringer i det endelige forslag*

If. spørgsmålet om benyttelse af akutmodtagelsen i Børne- og Ungdomspsykiatrien i Region Midt er denne placeret i Århus. Der er ikke børne- og ungdomspsykiatrisk akutmodtagelse i Gødstrup, men alene visiteret voksenpsykiatrisk akutmodtagelse. Afstanden til akutmodtagelsen i Aarhus er generelt ikke kortere end til Aabenraa for personer i det sydvestjyske område og vurderes derfor ikke at være interessant alternativ. *Ingen ændringer i det endelige forslag*

4. Styrkelse af forebyggelse og opfølgingsindsatsen i samarbejde med kommunerne – herunder forslag om udbygning af fremskudt funktion og STIME

Generelt er der i høringsvarene anerkendelse af høringsforslagets initiativer i forhold til at håndtere behovet for øget samarbejde med kommunerne om den forebyggende indsats og forslaget om at styrke fremskudt funktion, mobile teams og introducere STIME, Men særligt er der i høringsvarene fokus på følgende behov:

- bekymring for de økonomiske konsekvenser i kommunerne og i forhold til de kommunale opgaver, som følger med.
- Der efterlyses et målrettet tilbud til de 18-19-årige, når de overgår til voksenpsykiatrien. De vil ikke længere være omfattet af Fremskudt Funktion, hvorfor mobil-teams med fordel kan udbygges og udvides.
- I høringsvarene nævnes det dog også, at de foreslåede initiativer udfordres af den massive stigning i efterspørgslen efter udredning og behandling i børne- og ungdomspsykiatrien.

Kommentarer til høringsvarene og forslag til evt. ændringer/præciseringer i endelig forslag til ny organisering:

Der er i høringsvarene generelt en opfattelse af at de foreslåede initiativer udgør et vigtigt skridt på vejen mod et styrket tværsektorielt samarbejde om forebyggelse af mental mistrivsel og opfølgning på børn og unge i målgruppen i samarbejde med kommunerne og almen praksis.

I forhold til bekymring for de opgavemæssige og økonomiske konsekvenser for kommunerne af de omtalte initiativer på det forebyggende område i høringsforslaget er det vigtigt at understrege at alle

initiativer skal undersøges og tilrettelægges i samarbejde med kommuner og praksis via socialdirektørkredsen og sundhedsklyngesamarbejde. *Ingen ændringer i det endelige forslag*

I forhold til spørgsmålet om målrettet tilbud til de 18-19 årige vil der være øget fokus på brug af udgående ambulante tilbud, som f.eks. mobilteams samt øget brug af digitale løsninger mv *Dette er præciseret og uddybet i det endelige forslag.*

I forhold til det omtalte stigning i efterspørgsel efter udredning og behandling så understreger det et stærkt fokus fremadrettet på at styrke det tværsektorielle samarbejde. Problemstillingen og nye tiltag skal også her ses i sammenhæng med implementering af den kommende 10-års plan for psykiatri. Med aftalen om en 10-årsplan for psykiatrien og mental sundhed allokeres der midler til kommunernes forebyggelse af mental trivsel i form af midler til lettilgængelig tilbud i kommunerne til børn og unge med psykisk mistrivsel og psykiske symptomer. Initiativer der i den forbindelse skal ses i sammenhæng med forslaget om styrkelse af forebyggelse og opfølgingsindsatsen i samarbejde med kommunerne, herunder STIME. *Ingen ændringer i det endelige forslag*

5. Samlet ledelse af børne- og ungdomspsykiatrien i Region Syddanmark

Generelt er der i høringssvarene opbakning til forslaget om én samlet ledelse, idet dette vil:

- sikre at, der gives et bedre og mere fleksibelt fælles tilbud til patienterne.
- sikre en fleksibel anvendelse af de samlede ressourcer på tværs af matrikler og mulighed for at kunne prioritere på tværs af BU psykiatrien

I forhold til forslaget om én samlet ledelse for børne- og ungdomspsykiatrien i Region Syddanmark er der i høringssvarene opmærksomhed på behovet for nærved-ledelse på alle afdelingens matrikler, særligt betydningen af, at der sikres en stærk lokal forankret faglig ledelse på de enkelte matrikler og behovet for at styrke fælles faglige samarbejdsfora mellem matriklerne.

Kommentarer til høringssvarene og forslag til evt. ændringer/præciseringer i endelig forslag til ny organisering:

Med forslaget får afdelingsledelsen for den samlede børne- og ungdomspsykiatri i regionen ansvaret for en større organisation fordelt på mange matrikler, hvilket understreger opmærksomheden i forslaget på også at styrke den lokale nærved-ledelse og sikre det faglige samarbejde på tværs af matrikler.

I forhold til processen med sammenlægning er der fokus på inddragelse og løbende dialog med de berørte medarbejdere for at sikre en god fusionsproces.

Der er behov for en særlig opmærksomhed på mulighederne for nærved-ledelse med tilstedeværelse på afdelingsledelsesniveau på alle afdelingens matrikler. Det forudsættes, at der ud over den udvidede afdelingsledelse sker styrkelse af ledelsesniveauet, der refererer til afdelingsledelsen. Den nye fælles ledelse vil arbejde videre med konkrete planer herfor. *Dette er præciseret og uddybet i det endelige forslag.*

6. Styrkelse af den fremtidige ambulante kapacitet i børne- og ungdomspsykiatrien

Der er generelt opbakning til forslaget om styrkelse af den ambulante behandling i børne- og ungdomspsykiatrien.

- I høringssvarene bemærkes det, at forslaget giver mulighed for at øge og sikre kvalitet og service i børne- og ungdomspsykiatrien ved at sikre sammenhæng mellem personaleressourcer og efterspørgsel på udredning og behandling.
- Endvidere gøres der opmærksom på, at styrkelsen af den ambulante kapacitet ses som en fornuftig prioritering, og at man i denne sammenhæng udnytter de forskellige fagligheder i flere funktioner.

Kommentarer til høringssvarene og forslag til evt. ændringer/præciseringer i endelig forslag til ny organisering:

Ingen ændringer i det endelige forslag

7. Øvrige emner

Der udtrykkes en bred anerkendelse at Region Syddanmark handler på de store rekrutterings- og fastholdelsesproblemer. Der er i høringssvarene en generel opmærksomhed på rekruttering og fastholdelse af personalet. Særligt er der opmærksomhed omkring:

- rekruttering af speciallæger.
- konsekvenser i forhold til rekruttering og fastholdelse af personale.

Der er dog også i høringssvarene en generel opfattelse af, at de foreslåede ændringer af børne- og ungdomspsykiatrien i Region Syddanmark vil medvirke positivt hertil.

Sideløbende med omorganiseringen, vil Psykiatrien i Region Syddanmark fortsætte sit fokus på fastholdelse og rekruttering af personale – herunder af læger - i tråd med sygehusets strategi for området. Region Syddanmark har fokus på at sikre skabelse af et godt arbejdsmiljø og sygehuset arbejder ud fra en strategi for rekruttering og fastholdelse som følger af regionens pejlemærker.

Psykiatrien er optaget af at være en attraktiv uddannelses- og arbejdsplads, så der kan rekruttere og fastholde medarbejdere, herunder læger. Høringsforslaget er også født ud af ønsket om at imødekomme netop denne udfordring

Der er i psykiatrisygehuset igangsat processer med en målrettet rekrutteringsindsats ift. at fastholde og rekruttere personale, herunder speciallæger. I dette arbejde er der løbende dialog med relevante organisationer og aktører. Region Syddanmark ønsker at denne dialog fastholdes idet rekruttering og fastholdelse af værdifulde medarbejder ressourcer er en løbende udfordring der kræver stor opmærksomhed. *Dette er præciseret og uddybet i det endelige forslag.*

I forhold til lokalpsykiatrierne i Odense og Vejle er der opmærksomhed i høringssvarene på udfordringerne med at rumme den nye opgave med øget ambulant aktivitet, herunder opmærksomhed på samlingen af de to afdelinger for Traume og Torturoverlevende i Vejle og Odense fremover i Lillebæltsområdet. Den konkrete placering arbejdes der på og regionen vil gå i dialog med Sundhedsstyrelsen omkring evt. afledte konsekvenser af denne flytning af regionfunktioner for specialeplanen, da disse er matrikelbundet. *Dette er præciseret og uddybet i det endelige forslag.*